

SOBOTA, 20. 2. sv. **Leon Sicilski**, škof - kvatre

Ob 18.00: za + Jožeta KOČAR, 5. obl.

Bgu in Materi Božji v zahvalo za 62 let skupnega življenja in za + Bernarda MEHLE

2. POSTNA NEDELJA, 21. 2. krstna nedelja

Ob 7.00: za žive in rajne farane

ob 9.00: za + Boštjana OJSTERŠKA, 10. obl. in starše ROZMAN

ob 10.30: za + Marka POŽLEPA

za + Franjo BENEDEK, obl.

ob 15.00: Vera in luč

DOBRODELNOST IN DUHOVNOST V POSTNEM ČASU

Pri Karitas želimo SVETO LETO USMILJENJA približati želji papeža Frančiška, ki nas nagovarja k dejavnemu premišljevanju telesnih in duhovnih del usmiljenja. Duhovna dela bomo podpirali z vsakodnevno MOLITVIJO. V ta namen imamo pripravljene obrazce, ki bodo na voljo v Antonovi kapeli. Vsako postno sredo se lahko pridružimo KATEHEZI, ki nas z odlično razlago Božje besede utrjuje v osebni veri. Petki so namenjeni molitvi KRIŽEVEGA POTA. Posebna doživetja bodo POSTNE PROCESIJE. Poudarek pa bomo namenili TREM DNEM VELIKEGA TEDNA.

Poleg duhovnih, poznamo tudi telesna dela usmiljenja. Lačne nasičevati, žejne napajati, nage oblačiti, popotnike sprejemati, bolne obiskovati, jetnike reševati in mrliče pokopavati. V naši župniji bomo, kot v prejšnjih letih, stmili vsa ta dela v DOBRODELNO ZBIRANJE HRANE in PROSTOVOLJNIH PRISPEVKOV. Želimo in vabimo vas, da izberete vam najprimernejšo obliko pomoči. V ta namen bomo pripravili nosilne vrečke (žal imamo samo velike). Poleg tega bo za vse POSTNE PETKE v Antonovi kapeli postavljena lesena kasetna za PROSTOVOLJNI DAR. Od tihe nedelje dalje bodo na voljo oljčne vejice za cvetno nedeljo.

V tem času milosti se potrudimo po svojih močeh živeti bolj spokojno življenje. Vzemimo si čas za stvari, ki prinašajo mir v naša srca, ki so prevečkrat vznemirjena zaradi nemira okoli nas. Naj vas pri postnih spodbudah spremlja božji blagoslov.

(ŽUPNIJSKA KARITAS)

Maše v prihodnjem tednu

1. POSTNA NEDELJA, 14. 2.

Ob 7.00: za žive in rajne farane

ob 9.00: za + Karla JURGL

ob 10.30: za + Avgusta KRAJNCA, 18. obl., sinova in starše za + Valentina VIDIC in Jasmino SINKAR, obl.

PONEDELJEK, 15. 2. sv. **Klavdij**, red.

Ob 7.30: za + Martina SEVŠKA, 14. obl.

za + Janeza PODKORITNIKA, 30. dan

za + Jožeta, Marijo DEŽELAK, 2 Jožeta,

Jožefo REZEC

za + Angelo GUČEK

TOREK, 16. 2. sv. **Julijana**, muč.

Ob 18.00: za + Franca in Marijo HRASTNIK (Harje)

za + Julijano TOPLIŠEK, por. RUDOLF

in sestro Ivanko

za + Štefanijo PAVČNIK

za + Anton KOLARJA in Ljudmilo

po maši biblična skupina

SREDA, 17. 2. sv. **sedem ustanovit. servitov**

Ob 7.30: za + Antonijo MARINI in njenega moža

ob 18.00 za + Martina ŠKOBERNE, 8. dan

za + Janeza ŠKORJA

za + Petra ŠKORJA

po maši 2. kateheza: Svatba v Kani

ČETRTEK, 18. 2. sv. **Flavijan**, škof

Ob 18.00: za + stare starše in starše MLAKAR

za + Marjano RAZBORŠEK

za + Bojana KNEZA

ob 18.30: srečanje Alfa - 7

PETEK, 19. 2. + sv. **Bonifacij**, škof

Ob 7.30: za + Franca PEGANCA

ob 17.30: križev pot

ob 18.00: za + Marijo KLEPEJ, 4. obl., njenega

moža Alojza in starše OBLAK

za + Justino GOLOUH

MARTINOVA LILIJA

14. februar 2016, leto 8, št.: 07

Znamenja na Lenišah

»PRI TURŠKEM SPOMENIKU NA LENIŠAH«

Sledim pripovedi ljudskega izročila Karoline Teršek, sedanje lastnice zemljišča na Lenišah, kot mu pravijo domačini pri »Turškem spomeniku« ali tudi Turško znamenje. Po vsem kar pripoveduje, sklepam, da je ta stebrasti svetilnik imel res dvojno funkcijo: **svetil je v spomin umrlih in razsvetljeval je temo živim.** Stebraste svetilnike poznamo iz srednjega veka predvsem kot pokopališke svetilnike za večno luč, ki je gorela za dušni pokoj umrlih. Pokopališki svetilniki so znani predvsem iz Francije, od tam pa naj bi prišli v Srednjo Evropo preko meniških redov. (Kartuzija Jurkloster je v tem primeru v neposredni bližini). Drugod so v takrat slovensko govorečem prostoru ohranjeni takšni svetilniki od 13. do 16. stoletja. Kot piše Marjan Zadnikar v knjigi Znamenja, so si verjetno ljudje po zgledu teh pokopaliških svetilnikov ob poteh na vaških trgih in znamenitih romarskih poteh postavljali podobne kamnite nosilce luči. Vendar bi vsem stebrom s tabernakeljsko hišico, odprto na več strani, ne upali prisoditi svetilniške funkcije. Ta, ki je postavljen v Lenišah pa je bil prepoznan od več strokovnjakov kot svetilnik.

Da ima ustno izročilo zgodovinsko osnovo, brskam po nekaterih znanih pisnih podatkih o turških pohodih po poteh koder stoji svetilnik.

»Leta 1487 naj bi se neka turška milica (pač oddelek turške vojske, op. Jože Maček) pojavila na območju Svetine in naj bi oskrunila tamkajšnjo cerkev, kajti v Topographia Tyberiensis (Laški topografiji) piše na str. 43: »Dominica ante ...« V nedeljo pred praznikom sv. Jakoba je dan posvetitve cerkve ali boljje spravne-ga obreda cerkve blažene Device Marije na Svetini, ki jo je leta 1487 onečastila turška vojska.« Vir: Orožnova zgodovina dekanije Laško, str. 26-27.

»O prvem strahotnem turškem vpadu v Laško poroča oglejski vikar Butius de Palmulis 22. aprila 1486, ko svari duhovnike pred maševanjem na oskrunjenih oltarjih. V tem pismu jim daje dovoljenje za tri leta, da lahko opravljajo maše na enem oltarju tistih cerkva, v katerih so Turki oltarje oskrunili ali raz-

bili, nadalje tudi očitno v kapelah na laškem gradu in v kopališču Rimske Toplice. L. 1487 so Turki prodrli na Svetino in tamkajšnjo cerkev precej poškodovali, o čemer piše Janez Gajšnik v svoji »Topographia Tyberiensis, 1747« (Laški topografiji, 1747). Druga zgodba o Turkih pa se glasi: Svetinska cerkev je neometana in na zunaj seveda močno siva. To pa naj bi se zgodilo zaradi Turkov, ki so prihrumeli na Svetino v meglenem dnevu. Cerkev je v tej megli še bolj posivela in je Turki niso mogli najti in jo izropati. Toda zgodba o nenadni megli, ki je Turkom onemogočila najti cerkev, je znana tudi pri drugih cerkvah.« Vir: Jože Maček, Laško skozi stoletja, str. 50

Če nam zgodovina turških pohodov iz Laškega na Svetino leta 1478 odstira verodostojno izpričan pohod, ki je imel za seboj skrunitev cerkve na Svetini in ljudski spomin še vedno govori o kraju, koder so bili pokopani trije turški »glavači« in še nekaj drugih njihovih pajdašev, ob svetilniku pa so pokopali pomorjene domačine, potem nam svetilnik, ki so jih kristjani postavljali na pokopališča, še bolj potrjuje, da je pomnik iz druge polovice 15. stoletja v tem delu še redke primere pokopališkega svetilnika.

Sam kraj kar zastavlja vprašanje kaj se je takrat ali pa ob kateri drugi priložnosti dogajalo na tem prostoru? Je bil to eden redkih uporov nad prevlado skupine turških vojakov kot neka oblika zasede, ki bi jo pripravili domačini? O kom pričajo neobdelani kamni zapičeni v zemljo v bližini svetilnika? Zobu časa kljubuje le še eden, a so nekoč stali skoraj v ravni vrsti, kakšnih sedem po številu. So bili to nagrobni kamni turškim vojakom? Način in odnos do umrlih, kot ga izražajo muslimani s postavljanjem obeležij, bi lahko potrdil postavitev teh kamnov.

Če je bilo tako, potem so preživeli na tem kraju s svetilnikom počastili umrle kristjane in hkrati dopustili obeležje tudi tako močno osovraženim krvnikom, ki so slovenskemu življu storili toliko gorja. Kolikšna kultura civilizacije takratnega časa, ki je Boga Stvarnika sprejemala za sodnika vsega sveta in njemu prepuščala sodbo, zato pa ohranila spoštovanje do vsakega človeškega življenja.

Srednji vek, ki ga imenujemo »mračni«, nam naravnost izprašuje vest in naš odnos do umrlih, ki še vedno čakajo pokopa po umorih v Hudi Jami, polnih sedem desetletij po bratomorni moriji.

Več kot pet stoletij je torej minilo od dogodkov, ki jih je tod živeči človek ohranjal v ljudskem izročilu. Peš pot, ki je skozi ves ta čas ohranjala smer mnogih popotnikov v vseh urah dneva in noči, je v skrivnostnem kraju spregovorila pogosto šepetaje v dolgih zimskih nočeh in pogovorih prigode, ki so se dogajale ljudem.

Svetilnik, ki so mu namesto svetilke kdo ve kdaj namenili Križanega, je v letih, nenaklonjenim takšnim znamenjem, doživel kruto usodo. Nekdo je križ zlomil in vrgel na tla. V letu usmiljenja, pa nas znova nago-varja po poti sprave k slehernemu izmed nas, da nas Jezus kot izgubljeno ovco zadene na rame in z našim pogledom dopusti, da mu potožimo svoje gorje.

Ko sem pred tedni obiskal svetilnik na Lenišah, so ob njem prijetno kramljali lovci in se grelji ob majhnem ognju. Ob jasi so imeli parkirane »jeklene konjičke«. Zapletel sem se v pogovor z njimi in zvedel, da so oni znova postavili na svoje mestokamen, ki zaključuje streho svetilnika in je vanj vstavljen železni križ in je pred letom zgrmel na tla. Znova so ga postavili na svoje mesto. Lepa gesta odnosa do tako spoštljive in dragocene dediščine.

Po vsem občutenem sem sklenil, da se na ta kraj kmalu vrnem. Morda je prav, da temu pomniku preteklosti, zaradi svoje častitljive starosti v letošnjem postnem času izkažemo posebno pozornost.

Nagovorila me je misel, da so ljudje, živeči pred pol tisočletja, bili sposobni **na mnogih pokopališčih ob cerkvah imeti en svetilnik, kamor so vsem pokopanim na tistem kraju prižigali plamen.** Smo zdaj bolj srečni, ko posamezne grobove zasujemo s toliko lučkami? Prepričan sem da ne, a zanimivo bi bilo raziskovati zakaj pravzaprav potrebujemo to množico svetil, zaradi rajnih ali zaradi nas? Kam smo se ujeli, da celo beležimo krajo rastlin, sveč in drugih spominkov na naših grobovih? Ja, res potrebujemo »leto usmiljenja«.